ADRIAN CHIRCU

OVID DENSUSIANU PE URMELE LUI SEXTIL PUȘCARIU: DIMINUTIVELE*

Această dezvoltare multilaterală a diminutivelor românești [...], credem că dovedește îndeajuns că diminutivele nu sunt străine graiului nostru...

(Pușcariu 1900b, p. 256)

0. În cea de-a doua jumătate a veacului al XIX-lea și în prima parte a veacului al XX-lea, studiul faptelor de limbă a cunoscut o certă dezvoltare, învățații noștri detașându-se întru câtva de abordările anterioare ale predecesorilor, în special de cele ale reprezentanților Școlii Ardelene. Analizele sistematice, datorate în bună măsură orientărilor din lingvistica apuseană, încep să fie aplicate în manieră susținută și limbii române, care, în perioada menționată, se găsea într-un proces progresiv de dezvoltare și de așezare. Așa se explică studierea sistematică a aspectelor particulare ale limbii, printre care se numără și diminutivele, percepute ca o trăsătură inerentă a limbii române și care se vedeau în toate registrele limbii.

1. În rândurile de mai jos, ne propunem să continuăm seria de studii dedicate diminutivelor (Chircu 2006, 2011, 2015, 2017, 2019), relevând unele aspecte de ordin teoretic și/sau analitic mai puțin cunoscute. În trecut, asupra diminutivelor s-au aplecat și unii dintre predecesorii noștri, ale căror contribuții rămân până astăzi unele de referință, în ciuda vechimii lor. Printre aceștia, se numără și Ovid Densusianu, a cărui operă lingvistică (dar nu numai) reprezintă un model și un reper pentru studiul limbii române și al limbilor romanice.

2. Înainte de a discuta pe marginea observațiilor lui Densusianu asupra diminutivelor, trebuie să menționăm că nu vom avea în vedere descrierea stării actuale a diminutivelor, încât acest aspect a fost urmărit îndeaproape, în ultimii ani, în studii de mai mică (Zafiu 2011) sau de mai mare întindere (Bratu 2020, Leu Hanganu 2021), care descriu în detaliu modalitățile de constituire și de funcționare în diferitele registre ale limbii române.

2.1. De această dată, așa cum anticipam în titlul studiului nostru, ne vom raporta, într-un prim moment, la contribuțiile lui Sextil Pușcariu, care s-a preocupat

* Elaborarea acestei contribuții științifice a fost posibilă și datorită implicării în cadrul proiectului PN-III-P1-1.2.PCCDI-2017-0326 (*Enciclopedia imaginariilor din România. Patrimoniu lingvistic și identități cultural lingvistice*, derulat la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, cu susținerea financiară a programului PCCDI 2017.

într-o mare măsură de diminutive în paginile multora dintre studiile sale, fapt care a stârnit probabil și interesul savantului bucureștean pentru aceste cuvinte, chiar dacă nu precizează explicit această posibilă influență în discuțiile sale.

2.2. În privința diminutivelor, Sextil Pușcariu nu este un pionier, căci, pentru studiul lor, a avut ca punct de reper complexa și detaliata monografie elaborată de către academicianul N. Ch. Quintescu (1867) sau incursiunile lingvistice ale lui Maiorescu (1867), care trebuie să-i fi îndreptat atenția înspre cuvintele diminutive, în momentul în care a elaborat teza de doctorat (*Die Rumänischen Diminutivsuffixe*, 1899) sub îndrumarea distinsului său profesor și, ulterior, prieten Gustav Weigand. Această amplă cercetare a facilitat apoi publicarea a numeroase studii despre diminutive, în care au fost reluate idei sau ipoteze nedezvoltate anterior.

2.3. Într-un studiu din 1900, publicat în paginile periodicului *Noua Revistă Română*, Sextil Pușcariu ține să precizeze că „noi românii am moștenit de la latini o mulțime de sufixe diminutive, la care am mai adăugat o seamă de sufixe de origine slavă și câteva grecești” (Pușcariu 1900a, p. 372) și că se arată interesat mai ales de funcțiile lor care explică, de altfel, frecvența întrebuintare: (1) sufixe micșorătoare (*căciuliță*), dezmiardătoare (*bădiță*) și patronimice (*Codreneaș*); (2) diminutivele ca sufixe ale moșionii (*călugăriță*); (3) diminueția adjectivelor (*mititel*) și a adverbelor (*încetișor*); (4) diminutivele ca numiri de plante (*garofiță*) și de animale (*împărățel*); (5) alte însemnări ale diminutivelor (*armășel*, *aluniță*) (Pușcariu 1900a, p. 373–377).

2.4. Acestuia îi urmează un altul redactat de către lingvistul clujean, apărut tot în 1900, în paginile aceleiași reviste, ca răspuns la un studiu al poetului George Coșbuc despre diminutive, în ale cărui pagini acesta din urmă considera că „diminutivarea nu e decât o degradare a înțelesului vorbelor. Și nici nu e de dorit ca românii să aibă o limbă «diminutivată»” (Coșbuc 1900, p. 42). La aceste afirmații, Sextil Pușcariu răspunde că nu avem de-a face cu o așa-zisă degradare, ci că „diminutivarea e o micșorare a noțiunii exprimate prin vorbă. De această micșorare în limba noastră s-a legat dintotdeauna și o nuanță dezmiardătoare” (Pușcariu 1900b, p. 255), iar „cel ce a băgat de seamă cum vorbește poporul a observat că el are o plăcere deosebită față de diminutive care dau un colorit de drăgălășie povestirii sale” (Pușcariu 1900b, p. 258).

2.5. Opiniile privitoare la diminutive din studiile precizate sunt întregite printr-un studiu ulterior (Pușcariu 1929), în care dezvoltă unele dintre direcțiile investigative din teza de doctorat, aducând în discuție alte exemple și noi categorii de diminutive (cele din *graiul* copiilor, introduse de părinți: *anișori*, *bolnăvior*, *bărbiță* și cele din viața păstorească: *oiță*) (Pușcariu 1929, p. 433–435).

3. Părăsind cercetările lui Pușcariu privitoare la diminutive, ne îndreptăm atenția înspre miezul studiului de față, prezentând opiniile lui Densusianu referitoare la aceste cuvinte caracteristice limbii române.

3.1. Chiar dacă, deseori, cei doi lingviști au avut unele opinii divergente în ceea ce privește câteva dintre particularitățile limbii române (Niculescu 1998–1999,

p. 187; Ivănescu 2005, p. 59), de astă dată, avem de-a face cu o convergență a ideilor lingvistice și, de ce nu, cu un consens interpretativ.

3.2. Presupunem că lui Ovid Densusianu nu trebuie să-i fi fost străine studiile contemporanului său (menționate *supra*), însă nu face o trimitere explicită la acestea („s-a insistat în treacăt de unii și alții în monografia asupra rolului pe care îl au diminutivele într-o limbă”, Densusianu 1928–1929, p. 48), probabil și din cauza faptului că romanistul bucureștean nu împărtășea întru totul interpretările avansate de către Pușcariu, iar recunoașterea unei posibile influențe putea să-i afecteze poziția de șef de școală. Ținem să precizăm că, până în prezent, în lingvistica românească, opiniile lui Ovid Densusianu asupra diminutivelor au trecut aproape neobservate, în ciuda adevărilor exprimate, fapt ce ne-a și determinat să le relevăm în studiul de față.

3.3. Ideile acestuia se găsesc într-un curs ținut la Universitatea din București, dedicat unor trăsături ale limbii populare și intitulat *Aspecte ale vorbirii populare*¹ (1928–1929), care are ca punct de plecare al discuțiilor limba descântecelor² sau a vrăjilor românești. În paginile acestuia, sunt reunite o serie de prelegeri editate în volum (litografiat) de către un doctorand al lui Densusianu, respectiv Alexandru Vasiliu.

3.4. În debutul prelecțiunii sale (ținută în data de 15 aprilie 1929), în linia ideilor pușcariene, Ovid Densusianu trimite la un aspect bine-cunoscut în lingvistica românească și în cea romanică, și anume că poporul român are o certă predilecție pentru diminutive, iar acestea merită urmărite mai ales din punct de vedere psihologic.

În viziunea sa, „diminutivele pornesc din sentimente care se manifestă în diferite feluri; din sentimente de milă, de mângâiere, de dezmiardare, însă, în același timp, și alte sentimente ca, de pildă, al disprețului” (Densusianu 1928–1929, p. 49), cel din urmă ducând la ivirea unor sensuri cu nuanță peiorativă, sensibil diferite de cele obișnuite.

3.5. Ovid Densusianu explică prezența diminutivelor prin nevoia de expresivitate resimțită de către vorbitor, care, deseori, se vede obligat să-și încarce stilistic vorbirea în situații comunicative spontane, în cazuri în care unele dintre cuvinte nu mai sunt pline de-nțelesuri: „expresivitatea unui cuvânt se reduce la un moment dat și atunci se caută alte mijloace care să exprime într-un anumit sens și cu anumită evidență aceeași noțiune. Pentru aceasta se recurge la diminutive și la anumite epitete” (Densusianu 1928–1929, p. 50). În sprijinul acestei ipoteze, lingvistul bucureștean explică cum un diminutiv își poate pierde, la rândul său, valoarea expresivă, fiind înlocuit cu un alt cuvânt, iar această particularitate poate fi atent urmărită în limba română.

3.6. Densusianu aduce în discuție faptul că există cuvinte care au un sens diminutiv implicit și care devin și mai expresive când li se adaugă un sufix, cum este

¹ În cazul citatelor excerptate din acest curs, am făcut corectări tacite, ținând cont, în principal, de normele limbii române actuale.

² Pentru alte detalii, a se vedea și studiul lui Ovid Densusianu despre limba descântecelor românești (Densusianu 1968, p. 214–345).

cazul adjectivului *mic*, care „a dat naștere la o serie întreagă de diminutive: *micuț*, *micușor*, *mititel*, *micuțel*”, derivate care sunt mai expresive și care nu au apărut în același timp. De fapt, fără a preciza, Densusianu ia în discuție așa-numitele lanțuri derivate, căci se poate afirma că, „de la *mic*, s-a derivat întâi *micuț* și, pe urmă, *micuțel* și *mititel*, pentru că *mititel* este mai expresiv decât *micuțel* și decât *micuț* și acesta este mai expresiv decât *mic*” (Densusianu 1928–1929, p. 51). Constituirea unor astfel de serii de diminutive e adesea observabilă în limba română, însă nu se poate preciza cu exactitate „care sunt împrejurările care au determinat derivațiunea într-un anumit sens” (Densusianu 1928–1929, p. 52).

3.7. Același autor constată că sunt antrenate, în procesul derivativ diminutiv, mai ales femininele, iar, în sprijinul ipotezei sale, aduce în discuție procesul de formare al unor adjective diminutivate care permit o interpretarea apropiată. Astfel, exemplifică această specificitate prin adjectivul primar *frumos*, de la care s-a format *frumușel* și care are în limba veche corespondentul *frumușea*, cu o evidentă nuanță diminutivă, care, în timp, s-a întărit semantic, tot prin derivare, ajungându-se la „hiperdiminutivul” *frumușică*.

Acesta l-a înlocuit pe *frumușea*, care se întrebuințează rar și dialectal, chiar dacă era frecvent în limba veche. Observațiile punctuale îl determină pe Densusianu să se întrebe dacă nu există „oarecare motive reale care determină asemenea tendință de ducere mai departe a derivațiunii feminine ?, [căci] la masculine atâtea derivate diminutive și mai ales de două ori diminutive, nu întâlnim” (Densusianu 1928–1929, p. 53).

3.8. Preocupat adesea de viața pastorală și, implicit, de viața satului, Densusianu consideră că prezența unor diminutive precum *frumușică* și *subțirică* în graiul oamenilor simpli de la țară se explică prin naturalețea limbii, iar calificativele sunt fără îndoială mai mângâietoare: „Diminutivele impresionează mult pe acela care le face și mai ales pe acela care le primește, adică pe țăranii tineri de la țară care făceau ca un derivat de felul acesta să impresioneze mai mult pe acelea cu care jucau la horă” (Densusianu 1928–1929, p. 53).

3.9. Densusianu sesizează și o altă particularitate a diminutivelor care nu e foarte clară, și anume că, în cazul lui *frumușică*, derivarea s-a făcut doar la singular, iar nu și la plural (*frumușici*), căci de la *frumușea* avem forma *frumușele*. Probabil că formele de plural în *-ică* sunt mai puțin armonioase. Spre deosebire de acestea, singularul *frumușică* este de două ori diminutivat (mai întâi, cu *-ea*, greu de perceput, și, apoi, cu *-ică*) și pare mai expresiv decât forma de plural derivată numai o dată: „adjectivul adresat unei singure persoane trebuie să câștige această putere de expresivitate printr-o nouă diminutivare și de aceea s-a zis *frumușică*” (Densusianu 1928–1929, p. 55).

3.10. Un punct convergent cu ideile lui Pușcariu (1900b, p. 258–259) îl reprezintă și faptul că vorbirea populară este plină de diminutive, iar asemenea cuvinte „au pătruns în vorbirea generală, în limba literară, și au avut întotdeauna tendința către o mai mare răspândire” (Densusianu 1928–1929, p. 55), iar exemple edificatoare pot fi identificate atât în descântece, unde diminutivele abundă (Densusianu îl

citează pe latinistul francez Jeanneret care s-a ocupat de descântecele latinești), cât și în vrăji (autorul are în vedere culegerea lui Simion Florea Marian): cele câteva exemple, *floricea*, *ulcea*, *covățea*, sunt relevante în acest sens și se poate presupune că „mai întâi, vorbindu-se de persoane s-a ajuns la adăugarea celui de-al doilea sufix diminutival” (Densusianu 1928–1929, p. 56).

3.11. Spre a-și argumenta cât mai bine demersul interpretativ, Densusianu aduce în discuție alte derivate diminutivale în *-ică*, care s-au constituit analogic după modelul oferit de *frumușică* și care nu se referă doar la animate (persoane), ci și la inanimate: *vâlcică*, *ulcică*, *floricică*, toate formate mai târziu. Autorul susține că asemenea derivate se află, în bună măsură, în strânsă legătură cu numele de persoane și nu vede

„rațiunea pentru care *vâlceaua* să fi părut mai puțin expresivă decât *vâlcică*, [întrucât] expresivitatea, în cazul acesta, când este vorba de locuri și lucruri, este mai puțin căutată decât atunci când este vorba de persoane, de anumite însușiri ale lor [și], prin urmare, avem de-a face cu un fel de mimetism morfologic, care s-a adoptat pentru expresivitatea vorbirii” (Densusianu 1928–1929, p. 56).

3.12. În privința descântecelor, Densusianu identifică alte două motive care justifică întrebuințarea acestui tip special de cuvinte. Acestuia i se pare firesc ca descântătoarea, pentru a-și exprima compătimirea, „să spună în plus cuvinte care să răspundă acestei stări sufletești, comunicativității ei sufletești, și sentimentale” (Densusianu 1928–1929, p. 57) și aduce drept exemple diminutive precum *încheieturică* și *mădulărică*.

3.12.1. Prezența unor astfel de diminutive se explică prin aceea că „descântătoarele se transpun în starea aceluia care suferă și suferința aceasta deșteaptă în ele întrebuințarea de cuvinte diminutivale care li se par lor mai bogate în expresivitate și, deci, mai eficace” (Densusianu 1928–1929, p. 57). Așa se explică, de altfel, și diferitele diminutive reperate în culegerile de texte populare ce includ descântece, alcătuite de către feluriți folcloriști: *încheieturițe* (la Țiplea), *rărunchi* (la Simion Florea Marian) sau *măduviță* (la T. Papahagi) ori publicate în paginile unor reviste (Șezătoarea): *burtiță*, *vânuțe*, *degetuțe* etc.

3.12.2. Observații asemănătoare privitoare la crearea diminutivelor formulează Ovid Densusianu și într-un studiu ulterior, apărut inițial sub titlul *Creațiuni proprii descântecelor*, în revista *Grai și suflet* (VI, nr. 1, 1934, p. 75–462), și republicat în *Opere*, volumul I. Acesta identifică în descântece o serie de constante care sugerează expresivitatea, dintre care se detașează diminutivele pentru care

„descântătoarele au o deosebită predilecție, deoarece asemenea derivate răspund, de o parte, la intenția lor de a arăta cum împărtășesc suferințele aceluia care recurg la ajutorul lor și care caută să-i mângâie, iar, de alta, la gândul de a atenua răul pe care-l aduce o boală, de a îmblânzi pornirile vreunui duh rău, și de aceea ele găsesc mereu câte un cuvânt care li se pare că ar avea darul să slăbească puterea boalelor” (Densusianu 1968, p. 296).

Dintre cuvintele obținute prin derivare cu felurite sufixe diminutivale, aduse în discuție de către Ovid Densusianu, amintim: *albinucă*, *altărel* (< *altar*), *auraș*,

bălăuraș, bărbiaș, brânculiță, buciumpul, bulbucățel, ciutulică (< ciută), coturile, crescuș, cui burel, curățea, druguță, frigurile, frigărușă, furcerel (< furcer), furnicăraș, găuraș, gălcuță, ghinduruță, ghioșea (< ghiocică), gozurile, grădinărele, gunoiaș, holeraș, încheieturile, jețurel, jigărele, lingurile, luceferel, luminele, măciucel, măduvele, măduvuță, măseluță, mășcățel (< mășcat), mânecele, muierașe, năfrămele, năpârcuță, nodurile, obrocel, osurile, osuț, părmăcel, pestricel, pistrușoară, plăpumele, pocitorăș, rărunchei, sărățel, scorburele, sfrederel, sgăibuță, străchinele, stelăluică, stelușoară, steulică, steuliță, toporel, uncheșel, ungerăș (< unger³) urechiuță, vâlvaș (< vâlvă), vânuță, vinețel, zăbrelică, zgârciuleț, zgâncușoară, zgâncuță, zimțele.

3.13. O altă explicație ce lămurește prezența semnificativă a diminutivelor în descântece este aceea că și elementele folosite pentru lecuire sunt atinse de diminutivare, căci „sunt și ele dezmiardate, pentru că, vorbindu-se în formă diminutivală, spiritul simplu, cu misticismul țăranesc primitiv, își închipuie că poate să atragă mai ușor intervenția lor” (Densusianu 1928–1929, p. 57), particularitate reperabilă în alte descântece: *apșorică* (în Șezătoarea), *steulică* (la Georgescu-Tistu), *luceferel* (la Simion Florea Marian).

3.14. Multe dintre diminutive trebuie puse însă pe seama rimei, căci se motivează formal, din nevoia unor asocieri prozodice. Apariția acestora din urmă nu mai are aceeași importanță precum precedentele, chiar dacă sunt numeroase. Într-un text din culegerea lui D. Ionescu (folclor din zona Romanați), Densusianu identifică forma *părmacei*, plural al diminutivului *părmac* (rom. *parmac* < turc. *parmak*) ‘grilaj, balustradă, stâlp, par, ciomag mare, bastonaș etc.’ (DLR, s.v., MDA, s.v. DOT, s.v.): „Se suiau și ei pe părmăcei / Și priveau și ei.”, care îi susține ipoteza avansată și îl determină să afirme că „din necesitatea găsirii unei rime în -ei, s-a recurs la derivarea aceasta” (Densusianu 1928–1929, p. 59).

3.15. În strânsă legătură cu remarcă anterioară, se află și următoarea constatare, și anume că există cazuri în care avem pur și simplu o înșiruire de diminutive care nu au justificare asociativă: „derivarea se datorește unei alte porniri izvorâte din stăruința descântătorului de a acumula diminutive, uneori fără nicio rațiune și fără niciun motiv de rimă” (Densusianu 1928–1929, p. 59). Asemenea aglomerare („forme îngrămădite”) de diminutive este perceptibilă într-un descântec al lui Simion Florea Marian (*săpușoare, grebluțe, oborocele, sărcinuțe*), care însă, susține lingvistul, nu măresc nicidecum expresivitatea lor.

4. Considerăm că parcurgerea atentă a unor texte uitate din prima jumătate a veacului trecut ne ajută să înțelegem îndeajuns modul în care a evoluat gândirea lingvistică românească, iar, în cazul de față, care a fost perspectiva unuia dintre lingviștii de seamă asupra diminutivelor.

4.1. Chiar dacă unele dintre ideile lui Pușcariu sunt mai degrabă implicite, iar nu explicite, în textul supus interpretării, Ovid Densusianu a avut puterea să abandoneze perspectiva tradițională (etimologico-lexicală) a contemporanului său și să-și

³ Variantă a lui *uger*, DLR, s.v.

îndrepte atenția spre alte dimensiuni, dintre care se detașează cea psihologică și cea stilistică, care începuseră să fie frecvent aplicate în vremea sa și ale căror roade se văd în zilele noastre, când asistăm la reinterpretarea diminutivelor care au un puternic impact emoțional și al căror rol pragmatic este sesizabil mai mult decât oricând (Zafiu 2011, Bratu 2020, Leu Hanganu 2021).

4.2. În ciuda scăderii interesului pentru descifrarea limbii descântecelor românești, rămân totuși valabile ideile formulate în trecut de către Densusianu în privința diminutivelor, care, astăzi, ieșite din tiparele descântecelor, confirmă fără îndoială ipotezele sale, relevate în studiul de față.

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE. SIGLE

- Bratu 2020 = Anda Bratu, *Dinamica diminutivelor din mediul online în limba română actuală* (teză de doctorat), Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș-Bolyai”.
- Chircu 2006 = Adrian Chircu, *Adverbul românesc și sufixele diminutive*, în Marius-Radu Clim *et alii* (eds), *Identitatea culturală românească în contextul integrării europene*, Iași, Editura ALFA, 2006, p. 89–96.
- Chircu 2011 = Adrian Chircu, *Despre diminutivarea substantivelor neologice în limba română actuală*, în Nedelcu *et alii* 2011, p. 69–79.
- Chircu 2015 = Adrian Chircu, *Diminutive latinești „cum valahica interpretatione” în dicționarul lui Teodor Corbea*, în CSP II, 2015, p. 37–51.
- Chircu 2017 = Adrian Chircu, *În contra „maniei diminutivelor”. Observații asupra studiului Furculița dlui Coșbuc*, publicat de către V. Săghinescu, în CSP III, 2017, p. 92–99.
- Chircu 2019 = Adrian Chircu, *Diminutive doftoricești în vechi scrieri românești (Meșteșugul doftoriei – Ms. Rom. BAR 933)*, în CSP IV 2019, p. 92–100.
- Coșbuc 1900 = George Coșbuc, *Mania diminutivelor*, în „Noua Revistă Română”, vol. II, nr. 14 (15 iulie), 1900, p. 42–44.
- CSP = „Caietele Sextil Pușcariu”. Actele Conferinței Internaționale „Zilele «Sextil Pușcariu»”, Cluj-Napoca, I, 2013 și urm.
- Densusianu 1928–1929 = Ovid Densusianu, *Aspecte ale vorbirii populare*, volum editat de Alexandru Vasiliu, București, [s.e.], 1928–1929.
- Densusianu 1968 = Ovid Densusianu, *Limba descântecelor*, în *Idem, Opere*, vol. I (*Lingvistică. Scrieri lingvistice*), ediție îngrijită de B. Cazacu, V. Rusu, I. Șerb, cu o prefață de B. Cazacu, București, Editura pentru Literatură, 1968, p. 214–345.
- DLR = *Dicționarul limbii române*. Ediție anastatică, vol. XI (*P–Pogribanie*) și XVII (*Ț–U*), București, Editura Academiei Române, 2010.
- DOT = Emil Suci, *Influența turcă asupra limbii române*, vol. II (*Dicționarul cuvintelor românești de origine turcă*), București, Editura Academiei Române, 2010.
- Ivănescu 2005 = Gh. Ivănescu, *Școala lingvistică din București*, în Ion Diaconu, Ioan Șerb (eds), *Ovid Densusianu în amintirea și conștiința critică românească*, studiu introductiv de Ioan Șerb, Editura „Grai și Suflet – Cultura Națională”, 2005, p. 39–82.
- Leu Hanganu 2021 = Violeta Leu Hanganu, *Diminutivele în limba română actuală vorbită. Aspecte lexicale, pragmatice și sociolingvistice*, București, Editura Universității din București, 2021.
- Maiorescu 1984[1867] = Titu Maiorescu, *Critice*, ediție îngrijită de Domnica Filimon, antologie și repere istorico-literare realizate în redacție de Mihai Dascăl, București, Editura Minerva, 1984.
- MDA = Ion Coteanu, Marius Sala, Ion Dănăilă (coord.), *Micul dicționar academic*, vol. III (I–Pr), București, Editura Univers Enciclopedic, 2003.
- Nedelcu *et alii* 2011 = Isabela Nedelcu *et alii* (eds), *Studii de lingvistică. Omagiu doamnei profesoare Angela Bidu-Vrănceanu*, București, Editura Universității din București, 2011.

- Niculescu 1998–1999 = Alexandru Niculescu, *Sextil Pușcariu – un simbol al demnității transilvane*, în „Dacoromania”, serie nouă, III–IV, 1998–1999, p. 187–190.
- Pușcariu 1899 = Sextil Pușcariu, *Die Rumänischen Diminutivsuffixe*, Inaugural-Dissertation, Leipzig, Johann Ambrosius Barth, 1899.
- Pușcariu 1900a = Sextil Pușcariu, *Diminuția în limba românească*, în „Noua Revistă Română”, vol. I, nr. 8 (15 aprilie), 1900, p. 372–377.
- Pușcariu 1900b = Sextil Pușcariu, *În chestia diminutivelor*, în „Noua Revistă Română”, vol. II, nr. 19 (1 octombrie), 1900, p. 254–259.
- Pușcariu 1929 = Sextil Pușcariu, *Despre diminutivele românești* (Über die rumänischen Diminutiva), (extras din) *Verzameling van Opstellen*, Imprimerie Durand, Chartres, 1929, p. 431–436.
- Quintescu 1867 = Nicolaus Ch. Quintescu, *De diminutivis linguae rumanicae vulgo walachicae nominatae* (Dissertatio inauguralis philologica), Berolini, Types Expresserunt Fratres Fickert, 1867.
- Zafiu 2011 = Rodica Zafiu, *Diminutivele în româna actuală: lexicalizare și utilizare pragmatică*, în Isabela Nedelcu et alii 2011, p. 373–382.

OID DENSUSIANU ON THE TRAIL
OF SEXTIL PUȘCARIU: DIMINUTIVES
(Abstract)

In his work, the author continues his research on Romanian diminutives, undertaking to debate on the contribution of the Romanist and Romanianist Ovid Densusianu, headmaster of a linguistics school in Bucharest, to the description of and knowledge about these particular words. Without mentioning it explicitly, Ovid Densusianu probably previously read the studies of the Cluj linguist Sextil Pușcariu who widely studied the formation, spreading and values of diminutives. We have mainly identified the comments on the diminutives formulated by Densusianu on the pages of an ancient and rare university course handout where he analysed the language of spells of folk inspiration. This course represents in fact the main topic of the discussions the author analyses into details in order to highlight the scholar's main ideas, which will explain certain usage of diminutives nowadays.

Cuvinte-cheie: *limba română, scrieri lingvistice, Ovid Densusianu, derivare, diminutive, descănțețe, diversitate stilistică și rol pragmatic.*

Keywords: *Romanian language, linguistic writings, Ovid Densusianu, derivation, diminutives, spells, stylistic diversity and pragmatic role.*

Universitatea Babeș-Bolyai
Facultatea de Litere
Cluj-Napoca, str. Horea, 31
adichircu@hotmail.com